

Posudek vedoucí na diplomovou práci Bc. Lenky Tovarové

Odklad plodnosti v České republice a ve vybraných evropských zemích v období 1990–2015

Katedra demografie a geodemografie, PŘF UK

Diplomová práce Bc. Lenky Tovarové se věnuje problematice odkladu plodnosti do vyššího věku žen se zaměřením na Českou republiku a vybrané země Evropy, ke kterým patří Slovensko, Polsko, Německo a Rakousko, v období od roku 1990 do současnosti. Všechny jmenované země mají nyní úhrnnou plodnost pod hranicí prosté reprodukce a jedním z faktorů, který k nízké intenzitě plodnosti přispívá je právě změna v životních cyklech a odklad zakládání rodiny. Ve výzkumu plodnosti tak jde o velmi aktuální a relevantní téma.

V úvodní kapitole je představeno téma práce a je vymezen cíl práce. Na tuto kapitolu navazuje část zabývající se teoretickými východisky. Uveden je Druhý demografický přechod, přehled konceptů plodnosti dle Petera McDonalda, Preferenční teorie dle Catherine Hakim a koncept Posunu životních startů autorů Kohlera a Billariho. Ačkoliv případná omezení jmenovaných přístupů jsou zmíněna spíše okrajově a ne vždy jsou zcela detailně vysvětleny a citovány, kladně lze hodnotit to, že jde o relevantní teoretické koncepty, které mají mezioborový přesah. Za přínosné považuji zařazení podkapitol věnující se možným důsledkům odkladu plodnosti do vyššího věku žen. Třetí kapitola je opět teoretická. Jsou zde specifikovány výzkumné otázky, použité metody a data. Vedle demografických ukazatelů a dekompozice průměrného věku žen při narození dítěte, je v práci využita i logistická regrese pro analýzu dat výběrového šetření ISSP roku 2012. K datovým zdrojům patří standardní demografické databáze. Jak data, tak metody lze s ohledem na stanovené cíle práce považovat za odpovídající.

Čtvrtá kapitola se věnuje problematice rodinné politiky. Je zde uvedena typologie zemí dle rodinné politiky, vliv Evropské unie na tuto politiku a pak konkrétní opatření aplikovaná v jednotlivých zemích. Pozitivně lze hodnotit to, že autorka dává studovanou problematiku do souvislosti s rodinnou politikou a uvědomuje si i význam integračního procesu v Evropě na tuto oblast, na druhou stranu nelze opomenout fakt, že téma rodinné politiky je velmi komplexní a tak jsou některá témata v práci výrazně zjednodušena a ne zcela přesně interpretována. Dle mého mínění by tato část práce mohla být více rozpracována. Zohledněna by mohla být např. i poskytovaná nepřímá podpora rodinám s dětmi, neboť i v té se státy mnohdy rozcházejí, přičemž uvedená opatření doplňují a ovlivňují tak i odklad založení rodiny. Pátá kapitola se zabývá vývojem úhrnné plodnosti, průměrného věku matky při porodu a dekompozicí toho průměrného věku, vývojem měr plodnosti dle věku a pořadí, přičemž je pozornost věnována i starším ženám ve věkové slupině 35–49 let, ve vybraných zemích od 90. let 20. století do současnosti. Všechny uvedené ukazatele jsou pro studium odkladu plodnosti a srovnání studovaných zemí odpovídající. Předposlední šestá kapitola analyzuje data výběrového šetření ISSP. Nejprve je mapován postoj respondentů na vybrané otázky v čase,

neboť jsou srovnány výsledky tří vln šetření (1994, 2000 a 2012), pak jsou prezentovány výsledky logistické regrese, která však zahrnovala jen data vlny šetření 2012 a zaměřila se na ženy. Kapitola poskytne představu o odlišnosti názorů respondentů v jednotlivých zemích, na druhou stranu by mohlo být přínosné, pokud by hlubší analýza dat šetření ISSP zahrnovala i data z let 1994 a 2000. Poslední kapitola je závěr, kde jsou shrnuty poznatky výzkumu.

Ačkoliv se ve zpracování vyskytují drobné nedostatky formálního charakteru, je nutné uvést, že diplomová práce poskytuje vhled do dané problematiky, má zdařilou grafickou úpravu a naplňuje požadavky kladené na vysokoškolské kvalifikační práce.

Diplomovou práci Bc. Lenky Tovarové doporučuji k obhajobě.

V Praze 27. 5. 2017

RNDr. Olga Kurtinová, Ph.D.